

Tekniska nämnden
MHN Dnr: 2016-000639.46

Svar på remiss – yttrande dispensansökan Skandia Fastigheter AB, Postiljonen 6

Ärendet

Skandia Fastigheter AB har 2016-05-18 inkommit med en ansökan om ”Befrielse från skyldighet att överlämna hushållsavfall till kommunen” till Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. Ansökan gäller den nuvarande och senare ombyggda fastigheten Postiljonen 6 som utgör Mörby centrum. Fastighetsägaren motiverar sin dispensansökan med ett antal särskilda skäl. Tekniska nämnden har ombetts att lämna yttrande till Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i ärendet.

Med grund i kommunens föreskrifter om avfall och miljöbalken (1998:808) motiveras i detta yttrande varför tekniska kontoret anser att dispensen inte bör beviljas. Den huvudsakliga orsaken är att det i fastigheten uppkommer hushållsavfall och därmed jämförligt avfall vilket enligt miljöbalken och kommunens föreskrifter om avfall ska insamlas av den kommunala renhållaren samt att särskilda skäl till dispens inte föreligger.

Tekniska kontorets förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att lämna tekniska kontorets tjänsteutlåtande, TN 2016/0286 som svar på remissen från Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten.

Konsekvensbeskrivning

I det fall tillsynsmyndigheten beviljar ansökan om dispens, innebär det att i ansökan angivna skäl till dispensen förklaras som särskilda skäl för befrielse från sophämtning i Danderyds kommun, vilket får till följd att andra fastighetsägare med samma skäl och förutsättningar kan komma att beviljas dispens vid ansökan. Tekniska kontoret är av uppfattningen att detta beslut kommer vara prejudicerande även för andra kommuner vilket kan påverka tolkningen av avfallslagstiftningen i landet. Enligt miljöbalken kap. 15 § 8 ansvarar varje kommun för att hushållsavfall inom kommunen återvinns eller bortskaftas. Vid en beviljad dispens blir kommunen fråntagen ansvaret för insamling och transport för behandling av hushållsavfall som miljöbalken anger i syfte att tillgodose skyddet för människors hälsa och miljön som enskilda intressen. Detta innebär en helt ny situation för avfallshanteringen i såväl Danderyds kommun som övriga kommuner.

En anledning till att kommunen idag har ansvar för allt hushållsavfall är att kommunen är en garant för att det tas omhand på ett riktigt sätt och att alla avfallsproducenter har möjlighet att lämna ifrån sig detta avfall. Denna ordning kommer vid beviljande inte längre att gälla.

I det fall tillsynsmyndigheten avslår dispensansökan kommer nu gällande tillämpning av avfallslagstiftningen att fortleva.

Bakgrund

Skandia Fastigheter AB, fastighetsägare till Mörby centrum har i dagsläget ingen insamling av hushållsavfall genom den kommunala renhållaren. Tekniska kontoret informerade fastighetsägaren om kommunens avsikter att påbörja insamling av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall genom den kommunala renhållaren under ett möte i mars 2016. Fastighetsägaren valde att ansöka om dispens i juni 2016.

Kommunens ansvar för hushållsavfall och därmed jämförligt avfall

Enligt miljöbalken kap. 15 § 8 ansvarar varje kommun för att hushållsavfall inom kommunen återvinns eller bortskaffas. Miljöbalken kap. 15 § 2 definierar hushållsavfall som avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Med avfall från annan verksamhet menas sådant avfall som uppkommer som ett resultat av att människor använder lokaler eller anläggningar på ett sätt som ger upphov till avfall som liknar det avfall som kan uppstå i ett hushåll såsom städavfall från kök, toaletter och personalrum, kontors- och butiksavfall samt matavfall och annat livsmedelsavfall från restauranger, caféer och storkök, inklusive avfall från fettavskiljare och stekbord.

Skandia Fastigheter AB har själva i sin dispensansökan uppgett att det efter den stundande ombyggnationen kommer att genereras närmare 1000 ton hushållsavfall i fastigheten per år i form av ca 550 ton restavfall och ca 400 ton matavfall. Vilka mängder som genereras idag framgår inte av dispensansökan men att hushållsavfall och därmed jämförligt avfall uppstår är känt.

Föreskrifter om avfallshantering Danderyds kommun

Varje kommun är enligt miljöbalken skyldig att upprätta en renhållningsordning innehållande föreskrifter om avfallshantering som kommunfullmäktige beslutar om. Föreskrifterna ska innehålla de bestämmelser om hantering av avfall som gäller inom kommunen samt förutsättningar för eventuella dispenser och undantag.

I Danderyds kommuns föreskrifter framgår det tydligt att kommunens renhållare ansvarar för insamling av hushållsavfall från hushåll och verksamheter. För att bli befriad från hämtning av kommunens renhållare för insamling av hushållsavfall måste, i enlighet med § 65, dispens medges. Paragrafen i sin helhet lyder:

65 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om allt, eller delar av, sitt hushållsavfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter ansökan till kommunala tillsynsmyndigheten om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till renhållningsansvariga nämnden för transport, bortskaffande och återvinning. Ansökan ska alltid innehålla uppgifter om vilka avfallslag som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske.

Dispens ges för en sammanhängande period av högst fem (5) år, därefter måste en ny ansökan lämnas in. Dispens innebär inte alltid befrielse från debitering av grundavgift i enlighet med fastställd avfallstaxa.

Tillsynsmyndigheten gör vid inkommande ansökan en bedömning om särskilda skäl för dispens finns och om hushållsavfallet kan omhändertas på ett betryggande sätt för människors hälsa och miljön. Avfall Sverige skriver i Guide nr 4, version 4.1, Maj 2013 att en sådan dispens endast bör ges om den enskilde kan visa att det överhuvudtaget inte finns något behov av att ta kommunens renhållningstjänster i anspråk och att det inte uppkommer något avfall som behöver tas hand om av kommunen. Det är alltså en dispens som kan ges om transportbehov och omhändertagande av hushållsavfall inte föreligger.

Tekniska kontorets yttrande

Fastighetsägaren har i sin dispensansökan angett att hushållsavfall genereras i fastigheten. Därför anser tekniska kontoret att fastighetsägaren har behov av att ta kommunens renhållningstjänster i anspråk. De i ansökan angivna skälen till dispens och risker vid avslag bemöts nedan i tur och ordning (se Tekniska kontorets svar), här numrerade.

Skäl till dispens enligt Skandia Fastigheter AB:s

1. ”Genom att trygga värdekedjan med en gemensam leverantör för allt avfall kan Skandia Fastigheter AB ge hyresgäster komplett information om avfallsmängder och påverka sina hyresgästers avfallshantering i enlighet med avfallshierarkin.”

Tekniska kontorets svar: Den kommunala renhållaren, Suez Recycling AB, har vågutrustning på sina samlingsfordon vilket innebär att avfallet som samlas in vägs vid varje hämtningstillfälle. Genom fakturan som ställs ut månadsvis kan fastighetsägaren därmed insamla fakta om de genererade avfallsmängderna för matavfall och restavfall och föra vidare till hyresgästerna. Tätare och mer detaljerad information kan fås genom kommunens kundtjänst för avfall. Om fastighetsägaren vill väga varje hyresgästs avfallsmängd kan detta göras separat med hjälp av egen vågutrustning innan avfallet läggs i avsedda behållare, utan den kommunala renhållarens inblandning.

2. ”Skandia Fastigheter AB kan genom en dispens säkerställa att en utsedd entreprenör klarar av att hantera hämtning av avfall under de förutsättningar som kommer att råda i den nya fastigheten. Genom en

egen anpassad upphandling kan Skandia Fastigheter AB ställa tuffare krav på entreprenören än vad kommunen har avtalat.”

Tekniska kontorets svar: Skandia Fastigheter AB har angett att mängden restavfall kommer uppgå till ca 550 ton per år och matavfall till ca 400 ton. En komprimerande container för restavfall kan lastas med 5-7 ton vilket med angiven mängd ger ett behov av ca 90 tömningar per år. Idag saknar kommunen avfallstaxa för tömning av komprimerad container för restavfall och matavfall, men kommer, om behov uppstår, att besluta om en sådan taxa och därmed möjliggöra för hämtning enligt behov. På så sätt kan kommunens renhållare klara av att hantera hämtning av avfall under de förutsättningar som kommer att råda i den nya fastigheten. I väntan på taxa för komprimerad container kan fastighetsägaren nyttja övriga behållartyper kommunen tillhandahåller där hämtning i vissa behållare kan tillhandahållas upp till 5 dagar i veckan enligt gällande avfallstaxa.

3. ”Vid en dispens undviks onödig hantering av flera fraktioner med samma material. Därmed minska [sic] trafikbelastning miljöpåverkan, utrymme som behöver tas i anspråk för avfallshantering och kostnader.”

Tekniska kontorets svar: Tekniska kontoret anser inte flera fraktioner för matavfall och restavfall är nödvändigt då kommunens renhållare kan insamla allt hushållsavfall i form av restavfall och matavfall. Övrigt avfall är att ses som sorterbart och faller därför in under verksamhetsavfall eller producentansvar vilket är utanför kommunens ansvarsområde. Om fastighetsägaren vill klassificera frukt och grönt som verksamhetsavfall enligt MÖD (mål nr 5773-12) kan denna så göra, men det är enligt tekniska kontoret inte nödvändigt.

4. ”Skandia Fastigheter AB får en transparent och tydlig kostnadsbild som kommunen idag saknar i sin avfallstaxa.”

Tekniska kontorets svar: Det stämmer att avfallstaxa för insamling av avfall i komprimerad container idag saknas och vid behov kommer att behöva antas. Enligt självkostnadsprincipen får inte kommuner ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för avfallshanteringen kommunallag (1991:900) kap. 8 § 3c vilket innebär att avgiften kommer vara både transparent och tydlig. I väntan på taxa för komprimerad container kan fastighetsägaren nyttja övriga behållartyper kommunen tillhandahåller där avfallstaxa finns antagen och en tydlig prisbild kan skapas.

Risker vid avslag enligt Skandia Fastigheter AB

1. ”Avfallshanteringen blir fragmenterad och situationen i fastigheten förvirrad för hyresgäster. Ett avslag leder också till att statistik försämras och möjligheterna till ett systematiskt förbättringsarbete minskar.”

Tekniska kontorets svar: Insamling via den kommunala renhållaren innebär endast att behållare för restavfall och matavfall, till exempel kärl, container eller tank från kvarn, töms av kommunens renhållare. Någon hantering av behållare inom fastigheten kommer inte att utföras av renhållaren varpå fastighetsägarens egen internservice kan ansvara för all intern avfallshantering

inom fastigheten. Det säkerställer att hyresgästerna inte påverkas av vem som i slutändan tömmer kärlen. Tekniska kontoret ser inte hur en tömningsentreprenör skulle kunna påverka och förvirra fastighetens hyresgäster. Underlag för statistik kan enligt svar på skäl 1 tillhandahållas genom vikt per tömning.

2. ”Brännbart avfall och organiskt avfall behöver hanteras i hushållsavfalls- och verksamhetsavfallsfraktioner. Det leder till en sämre trafiksituation i fastigheten och området, större miljöpåverkan, mindre utrymme för verksamhetsyta och högre kostnader.”

Tekniska kontorets svar: Se svar på Skandia Fastigheter AB:s skäl 3. Tekniska kontoret anser inte att avfallet behöver hanteras i flera fraktioner för matavfall och restavfall då kommunens renhållare kan insamla allt hushållsavfall i form av restavfall och matavfall. Övrigt avfall, utöver hushållsavfall, är att ses som sorterbart och faller därför in under verksamhetsavfall eller producentansvar och utanför kommunens insamlingsansvar. Om fastighetsägaren vill klassificera frukt och grönt som verksamhetsavfall enligt MÖD (mål nr 5773-12) kan denna så göra, men det är enligt tekniska kontoret inte nödvändigt.

Kommunen kan inte påtvinga fastighetsägaren att utsortera matavfall då detta i avfallstaxan är frivilligt, men om matavfall utsorteras ska detta överlämnas till renhållaren och bör vid tillsyn kontrolleras av tillsynsmyndigheten.

Ann Wahlgren
Teknisk direktör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Bilaga:

1. 9952 dispensansökan hushållsavfall Danderyds kommun underskriven
2. Komplettering till dispensansökan 160818
3. Komplettering till dispensansökan 160623
4. Komplettering till dispensansökan 160630